

Setkání u příležitosti padesátiletého hospodaření zemědělského družstva ve Větrkovicích, konaného dne 28.října 2008

Vážení členové družstva, zaměstnanci, vážení hosté

Dovolte mi, abych vás všechny srdečně přivítal na setkání u příležitosti padesátiletého hospodaření zemědělského družstva ve Větrkovicích. Zvláště pak vítám naše hosty – a to **starostu obce Větrkovice pana Dušana Lederera**, zástupce ředitele **Zemědělské agentury Opava Mze ČR Ing. Jaroslava Baránka**, ředitele **Agrární komory a Zemědělského svazu Opava Ing. Roberta Kučeru**.

Dále zde vítám všechny **předcházející předsedy družstva – p. Jana Víchu, ing. Jiřího Čurdu, ing. Václava Homolu**.

Také zde vítám dlouholetého **ekonomu družstva Ing. Ivana Draisaitla**.

Jsem velmi rád, že jste přijali pozvání a zúčastníte se dnešního programu.

Padesát let je z pohledu lidského života dlouhá doba a také v historii zemědělství se za tuto dobu odehrálo mnohé. Řada členů, kteří byli u vzniku tehdejšího zemědělského družstva už není mezi námi, ale i řada členů, kteří vstoupili do družstva později se již nemohli zúčastnit tohoto setkání.

Dovolte mi proto, abychom společně uctili jejich památku alespoň symbolickou minutou ticha.

Nyní mi dovolte, abych vás seznámil s dnešním programem.

Po zahájení vzpomeneme historii 50. let od založení zemědělského družstva ve Větrkovicích.

Následovat bude shlédnutí videoprojekce o činnosti zemědělského družstva.

Program zde v sále bude ukončen obědem (11.30 hod). Ve zbylém čase si ještě můžete prohlédnout fotografie, které budou později převezeny do areálu družstva opět ke shlédnutí.

Od 13.00 hod se uskuteční prohlídka areálu zemědělského družstva.

Vážení členové družstva, zaměstnanci, vážení hosté.

Před 50 léty bylo založeno zde ve Větrkovicích zemědělské družstvo. **Ustavující schůze proběhla 28.zářím 1958** v sále tehdejšího pohostinství U Benků. I když v řadě obcí se tato změna na zemědělském venkově udála již dříve, přesto se tomu sedláci ve Větrkovicích bránili, protože z této změny měli obavy. Byli spjati se svoji půdou, s hospodářstvím, které většinou převzali od svých rodičů. A teď měli začít hospodařit společně. Přesto, oddalovat založení družstva by znamenalo více se izolovat, protože politické zřízení ve státě nebylo v té době nakloněno samostatným sedlákům.

Počátky hospodaření byly pro všechny obtížné. Vy starší si to pamatujete, mladší to mohou znát z vyprávění a můžeme to také vidět na dobových fotografiích umístěných na panelech zde v sále. Pracovalo se od rána do večera, na poli a ve stájích. Pracovalo se také každou sobotu a takové samozřejmosti jako placená dovolená tehdy nebyly. Lidé si museli vzít neplacené volno pokud si potřebovali něco vyřídit. Práce v zemědělství byla velice těžká a málo ohodnocena. Pamětníci vzpomínají na minimální odměnu ve výši 2,03 Kč/hodinu. Úplně zpočátku se ještě vyplácely sazby za tzv. jednotku, která činila asi 4,- Kč. Měsíční odměny tak vycházely kolem 300,-Kč. Za tuto mzdu bylo možno tehdy pořídit např. 2 páry bot nebo denně 1 chléb a čtvrtku másla. Proto se většina členů snažila hned od počátku vylepšovat finanční situaci záhumenkovým hospodářstvím. Znamenalo to pro ně vykonávat další práci doma po pracovní době. Byli však na práci zvyklí. Asi na každém statku se

vykrmovalo prase a chovala kráva. Domácí kravské mléko bylo pro všechny na venkově často konzumovanou potravinou a ve spojení s vařenými bramborami tvořilo obvyklou večeři.

Než se rozjela výstavba na místě dnešního střediska, byly nejdříve adaptovány stodoly členů družstva na chov slepic, prasat nebo využívány chlévy družstevníků na chov skotu. Taktéž mechanizace a sýpka byly zpočátku umístěny do hospodářských budov členů družstva. Postupně, jak se rozjela nová výstavba, bylo možno soustředit hospodaření do jednoho místa. Než se dostala podoba hospodaření do dnešního stavu, uplynulo dlouhé období. V almanachu, který máte před sebou, je uveden přehled výstavby podle termínu kolaudace v jednotlivých letech. Termín kolaudace nemusí plně odpovídat termínu uvedení do provozu.

Musím zde ocenit rozhodnutí našich předchůdců směřovat výstavbu do jednoho místa, aby všechny provozy byly na jednom středisku. To v tehdejší době nebylo zvykem. Řada zemědělských družstev stavěla v té době odděleně provozy pro RV, ŽV a mechanizaci. Je z toho vidět, že se lidé zde ve Větrkovicích dokázali dohodnout na řešení, které bylo pro kolektiv nejlepší.

Přestože měli členové v počátcích společného hospodaření mnoho práce, vždy se snažili najít také společné chvíle k oddechu. Někdy k tomu stačila oslava svátku. Taková typická jména Marie a Anna si časem vytvořila tradici při každoročních oslavách. Lidé zapomněli na dřinu a spontánně se bavili.

Taktéž zájezdy autobusem po vlastech českých byly velice oblíbené, a družstevníci na ně rádi vzpomínali. Říká se, že v těžkých dobách se lidé více semknou a drží spolu. Myslím, že se to může říci i o počátcích hospodaření v družstvu.

Koncem 70 let a v 80 létech byly ceny za zemědělské komodity lepší, o čemž svědčí reálna cena za vykrmeného býka. K nákupu osobního auta jich tehdy stačilo prodat 3-4, dnes by jich muselo být alespoň 10. Proto je jasné, že bez dotací současné evropské zemědělství nemůže existovat, pokud má plnit požadavky dané společností.

V zemědělství na venkově bylo v minulosti zaměstnáno mnoho lidí. Téměř z každé rodiny pracoval někdo v zemědělství. V určitém období bylo dokonce direktivně dáno, že aspoň jeden z mladých lidí musel jít pracovat do zemědělství. Když se podíváte na dobové fotografie např. na skupiny žen v RV nebo na opraváře v dílnách, vidíte početné kolektivy pracovníků. V dnešní době, při poměru průměrné mzdy v zemědělství k cenám zemědělských komodit, by takovýto počet zaměstnanců byl pro podnik likvidní. Proto lidskou práci musí nahrazovat výkonnější stroje, modernější technologie. Přesto, že je v zemědělství zaměstnáváno stále méně lidí, hledají se velice obtížně mezi mladými lidmi pracovníci, kteří mají zájem o tuto práci a přitom splňují požadavky pro práci se zvířaty nebo se stroji. Proto také dnešní **Den otevřených dveří** má přiblížit občanům současnou práci v zemědělství, aby viděli, že už to není jen práce s vidlemi, ale s technikou, která vyžaduje zručnost a znalosti. Je škoda, že dnešní studenti ze škol již nejezdí na brigády. Brigády na pomoc zemědělství při sklizňových pracích jim určitě v minulosti přispívaly k lepšímu poznání a vážení si práce druhých. Minimálně všichni studenti vždy oceňovali práci kuchařek za jejich výborné svačiny.

Taktéž výpomoc podniků z jiných oborů přispívala k vážení si zemědělství jako odvětví zajišťující výživu národa. V dnešní době bohužel tato společenská prestiž chybí. Přispěly k tomu v minulosti názory typu „potraviny si přivezeme levně ze zahraničí“. Byly to velice krátkozraké názory, protože dnes už snad každý ví, že po odbourání domácí konkurence, vylezou skokově ceny dovážených potravin nahoru.

Družstevní hospodaření není ve světě nic ojedinělého. Přinejmenším existují odbytová družstva na prodej zemědělských komodit např. mléka, o čemž jsem se mohl přesvědčit při nedávné návštěvě na amerických farmách. Také využívání společné výkonné zemědělské

mechanizace je dalším důkazem, kdy farmáři ve světě spolupracují, aby snížili náklady na výrobu.

V publikaci o historii zemědělského družstva jsme nemohli podchytit všechny provozy, všechna období, všechny družstevníky. Zaměřili jsme se na začátky hospodaření v družstvu a na shrnutí důležitých faktů. Pokud v něm nejmenujeme někoho, kdo by si to také zasloužil, omlouváme se, počet stran této publikace byl však omezený.

Na vystavených zvětšených fotografiích je přiložen komentář se jmény vyfocených členů družstva. Pokud zjistíte někde nesrovnalost nebo byste chtěli fotografie doplnit o další komentář, budeme rádi, když nám to sdělíte, abychom mohli provést doplnění. Následně provedeme jejich naskenování a uložení na CD, které Vám při nejbližší příležitosti předáme.

Zemědělské družstvo ve Větrkovcích prošlo ve svém vývoji řadami změn, ale vždy si zachovalo statut **družstva**, tedy zemědělského podniku, kde vlastníky jsou jeho členové.

Z historie družstva mohu označit **důležité mezníky**:

V roce **1958** založení Jednotného zemědělského družstva Větrkovice.

V roce **1961** sloučení s JZD Jelenice – název JZD Dubina Větrkovice.

V roce **1976** sloučení s JZD Vítěz Březová – název JZD Vítěz Březová se sídlem ve Větrkovcích. Po výstavbě administrativní budovy v Březové a přestěhování vedení do této budovy v roce **1982** se změnil název na JZD Vítěz Březová.

V roce **1993** osamostatnění původního družstva ve Větrkovcích a zaregistrování pod názvem ZOD Větrkovice.

V roce **1995** jsme převzali hospodaření na pozemcích u Prostředního Dvora, které dříve užíval Státní statek Vítkov.

V roce **1997** se družstvo vrátilo k původnímu názvu Dubina. Protože tento název již v obchodním rejstříku existoval, byli jsme nuceni ho rozšířit na ZOD Slezská Dubina.

V roce **2000** jsme převzali hospodaření na zemědělských pozemcích v k.ú. Dolejší Kunčice, Moravské Vlkovice a Slezské Vlkovice na základě nájemních smluv s vlastníky pozemků a Pozemkovým fondem.

V současné době zaměstnává družstvo 65 stálých pracovníků. V době špičkových prací zaměstnáváme také brigádníky, především z řad důchodců.

Hospodaříme přibližně na 1600 ha zemědělské půdy. V Okrese Opava v k.ú. Větrkovice u Vítkova, Nové Vrbno, Jelenice a Vítkov. V okrese Nový Jičín v k.ú. Dolejší Kunčice, Moravské Vlkovice a Slezské Vlkovice.

Snažíme se navazovat na původní záměr vystavění uceleného střediska, kde vše na sebe navazuje bez zbytečných přejezdů. Při rekonstrukcích využíváme stávajících prostorů na středisku, abychom zbytečně nezabírali další zemědělskou půdu. Rozumné uspořádání jednotlivých budov je také dobře patrné na leteckém snímku na straně 2 v almanachu.

Rozsáhlejší výstavba v našem družstvu v posledních 5 letech byla nastartována investičními dotacemi na výstavby a rekonstrukce zemědělských budov spolufinancovaných z Evropské unie. Není to však samozřejmost, musí se provést mnoho papírové práce, aby se dosáhlo cíle a podnik musí mít dobrou ekonomiku hospodaření. Proto také ne všechny zem. firmy této podpory z EU využívají.

Z těchto evropských fondů na investice můžeme čerpat pouze do roku 2013, pokud se prostředky nevyčerpají již dříve. Pak budou zrušeny. Možná se Vám někdy zdá, že bychom mohli s výstavbou či rekonstrukcí počkat, ale čas je neúprosný.

Pro příští rok máme naplánovanou výstavbu sušárny obilí a výměnu střechy a ventilace na bramborárně. Na tyto investiční akce již máme podepsanou smlouvu na dotaci z Programu rozvoje venkova pro příští rok. Systém vyplácení dotací je ale takový, že žadatel musí

nejdříve vše zrealizovat, zaplatit a teprve potom, s odstupem několika měsíců, dostane vyplacenou dotaci. Je to velmi náročné na finanční tok peněžních prostředků.

Dříve platilo, a mělo by to platit i dnes, že dobrý hospodář se pozná také podle uklizených stájí, zametených dvorů. Na dnešní **Den otevřených dveří** jsme se samozřejmě připravili, je to ostatně od nás očekáváno. Tak jako doma, když čekáte návštěvu, uklízíte více než jindy.

Přál bych si, až budete ze střediska družstva dnes odcházet, abyste odcházeli s pocitem, že zde pracují dobří hospodáři. Bude to pro nás závazek přistupovat s ještě větší péčí a poctivostí ke své práci, k ošetřování hospodářských zvířat, k údržbě zemědělských strojů, k péči o stavby, aby svěřený majetek byl zvelebován a přinášel užitek.

Děkuji za pozornost.

Ing. František Hellebrand
předseda představenstva